

see wälja, et kõige tarkuste alus on ja jääb maa ja taewa Kooja.

Ka Baabilooni linnast on meil Biiblis lugeda ja aalugu kiidab iseäranes seda aega kõige enam, kus Niinewi linna ehk ka Wana-Asiria riigi kuningaana, Semiramis, seda linna õhus kõlkuwa rohtaidadega kaunistada laskis ja kõige maailma imeks, seda niipalju suurendas, et see neljanurka igapidi oma 21 wersta oli ja sellejärel ta ümber inimesel 84 werstane teekond teha oli. — Ja kus on ta kuulsus, uhkus ja ilu täna? See näitab meile et kõik on kaduw ja õpetab meid jäädawat otsima.

Aasia teine wanade tähtsate ehituste paik on Indias leida. Seal on suured maaalused koobas-templid Elewantine ja Salsetta saartel, Bombai ligidal, lahes näha; niisama ka kuulsa ja aina kalju sisse raiutud Mawalipuraami linna waremed, mis üksford ühe iseäraliku mere mööna läbi ära-rikutud saanud. Nõnda on siis: mis rahwad suure waewa ja osawusega aasta-sadade sees angiwad, seda wõib Jumalast loodud wägi ühe silmapilguga paljaks waremeks teha; seepärast, kui wägew on tema ja kui nõdrad oleme meie! Ta liigutab oma sõrmega maa külge ja siis wäriseb see.

Olgu nagu tagatippu nimetatatud, et ka Tallinna ligikonnas säraseid kalju koopaid näha on ja nimelt Wiimsi mõisas ja Tiskeri lähedal kalda sees olew „rööwli“ koobas.

Nüüd vaatame siis, mis Afriikas on sündinud ja esiteks: ilma waidlemata on wana Egiptuse rahwas kõige kuulsamad oma suurte tegude ja ehituste pärast; ja neid tähele pannes saame wast aru, miks Israeli rahwas nii palju telliskiwisid põletama pidi. Esiteks: iseäralised tähtsad on Filä saarel olewad templite ja palastide ning weel enam 100 wärawaga Teebeni linna waremed. Teiseks: nende suured 50 kuni 180 jala kõrgused raudkiwist wälja raiutud sambad ehk obeliskid. Praegu nimetatatud ime-asjade juures tulewad mulle Soome suguwennad meele ja kui meie Aleksandri I auusammast, Jisaku kirikut, Peeter Suure auukuju alust ja Helsingi Peetri kirikut vaatame, siis peame neile ehk selle auutunnistuse andma, et nad kiwinäkkimises oma wana-aegseist ameti-wendadest üle käiwad. Kolmandemaks: nende toledad piramiidid ehk furnute matmise paigad, millede hulgast Sheopi piramiide kõige pörifam on, selle seestpidine pöranda suurus on 72,000 jalga ja kõrgus 800 jalga. Selle hiiglaste hoonekese kallal teinud 300,000 meest 20 aastat tööd ja